

5. Осокін, Г.В. Цифровізація ланцюгів постачання як фактор трансформації бізнес-моделей. *Економіка та суспільство*. 64. 2024, 1–9. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4258/4183>

6. Kryvovyazyuk, I., Vakhovych, I., Kaminska, I., and Dorosh, V. Managerial innovations in methodology of solving export-import activity problems and ensuring international corporations business excellence. *Quality - Access to Success*. 21, 178. 2020, 50–55.

Ігор КРИВОВ'ЯЗИУК

к.е.н., професор

Луцький національний технічний університет, Україна

БАГАТОЦІЛЬОВА РОЛЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

Прискорений розвиток цифрових технологій докорінно змінив ландшафт бізнесу, зумовлюючи інтеграцію цифрових технологій у всі сфери бізнесу та вказуючи на необхідність переходу від традиційних бізнес-моделей до моделей цифрової трансформації підприємств, докорінно змінивши принципи роботи бізнесу та отримувану цінність від їх впровадження. Бізнес-інтегроване бачення цифрової трансформації бізнесу актуалізує розкриття множинності її ролі в розвитку бізнесу та бізнес-структур.

Цифрова трансформація бізнесу на сучасному етапі її реалізації сприймається як своєрідний вектор розвитку бізнесу, що передбачає впровадження передових цифрових технологій в систему управління, що потребує здійснення наскрізних організаційних змін, та поряд з покращенням взаємодії бізнесу з клієнтами, партнерами, персоналом, урядом і суспільством забезпечує створення нових продуктів, нової якості, нової цінності, нових бізнес-моделей у чітко визначеній стратегічній перспективі [4].

Сучасний бізнес стрімко змінюється під впливом цифрової трансформації, що охоплює автоматизацію, використання штучного інтелекту та аналіз великих даних для прийняття рішень. Компанії активно переходять на хмарні технології, що забезпечує гнучкість, масштабованість і зниження витрат, водночас кібербезпека стає критично важливою через зростання ризиків атак та необхідність відповідності міжнародним стандартам конфіденційності. Електронна комерція та мобільні платформи продовжують розвиватися, інтегруючи омніканальні підходи для покращення клієнтського досвіду, а фінансові технології та блокчейн пропонують нові рішення у сфері цифрових платежів та безпечних транзакцій. Розширена та віртуальна реальність знаходять застосування у торгівлі, нерухомості, освіті та розвагах, тоді як гнучкі моделі роботи сприяють популяризації віддаленого формату та цифрових платформ для співпраці. Поряд із цим компанії зосереджуються на стійкому розвитку, впроваджуючи «зелені» технології для оптимізації енергоспоживання та зниження впливу на довкілля.

Багатогранність цифрової трансформації бізнесу з позицій вектору його розвитку підкреслює множинність її ролі в організаційному, інноваційному, технологічному, партнерському, комунікаційному та ціннісному аспектах.

В епоху цифрових технологій умови ведення бізнесу постійно змінюються, вимагаючи від компаній адаптації до нових технологій і моделей управління. Дослідження різних бізнес-моделей, які успішно використовуються як за кордоном, так і в Україні, свідчать про важливість гнучкості та готовності до інновацій [7].

Дослідження взаємозв'язку між цифровою трансформацією та організаційною гнучкістю демонструє, що цифрові інструменти, платформи та стратегії можуть підвищити гнучкість, швидкість реагування та конкурентоспроможність у сучасному бізнес-середовищі. Для цього необхідним є прийняття цілісного підходу до цифрової трансформації, інтеграції технологій із людським капіталом і культурними змінами для сприяння стійкій та адаптивній бізнес-моделі. Важливим є й інвестування в цифрові

інструменти, такі як AI, машинне навчання, IoT і блокчейн, які стимулюють прийняття рішень у реальному часі та сприяють інноваціям [6]. Проте, ключову роль тут матимуть управлінські інновації [5].

Розвиток динамічних можливостей компаній на засадах цифрової трансформації бізнесу також значно впливає на економічні інновації та їх стійкість на ринках. Результати досліджень підтверджують й значний вплив ощадних інновацій на стійкість компаній. Крім того, результати показали, що організаційне навчання значно впливає на цифрову трансформацію бізнесу, економічні інновації та стійкість компаній [1]. Оскільки цифрова економіка продовжує розвиватися, нові інновації в таких сферах, як хмарні обчислення, аналітика даних, штучний інтелект та периферійні пристрої, докорінно змінюють те, як бізнес працює та створює цінність [3].

Все частіше, екосистеми цифрового бізнесу стають бажаним контекстом для тих компаній, що ставлять за цілі здійснити цифрову трансформацію, адже використання інформаційно-комунікаційних технологій формує позитивний вплив на працівників через покращення трьох ключових аспектів: зміну вимог до роботи, автономність виконання роботи та удосконалення системи відносин [8], що в цілому сприяє удосконаленню характеру діяльності компаній. Також слід відзначити, що якісна цифрова бізнес-екосистема та технологічні інструменти, які її складають, сприяють підвищенню задоволеності клієнтів і працівників, а більш задоволені працівники призводять до покращення ефективності компаній.

Підтримуючим вектором повинні стати стратегії заохочення інновацій та інвестицій у цифровізацію, щоб підвищити задоволеність зацікавлених сторін як усередині, так і за межами компаній, зокрема клієнтів, партнерів, персоналу, а також урядових структур і суспільства. Сприяння інноваціям і цифровізації процесів має важливе значення не тільки тому, що це сприяє підвищенню задоволеності, але й тому, що це дозволяє компаніям залишатися життєздатними в умовах глобалізованої економіки з гострою конкуренцією, оскільки це сприяє покращенню їхніх бізнес-результатів [2].

Таким чином, цифрова трансформація являє собою реакцію компаній на постійний розвиток технологій і бізнесу, що дозволяє використовувати цифрові технології та інструменти для покращення операцій, покращення досвіду клієнтів й збереження конкурентоспроможності, забезпечувати організаційну гнучкість, впроваджувати інновації, формувати нову цінність та створювати нові бізнес-моделі.

Список використаних джерел:

1. Al Omoush, K., Lassala, C., and Ribeiro-Navarrete, S. The role of digital business transformation in frugal innovation and SMEs' resilience in emerging markets. *International Journal of Emerging Markets*. 20, 1. 2025, 366–386. <https://doi.org/10.1108/IJOEM-12-2022-1937>
2. Fernández-Portillo, A., Ramos-Vecino, N., Ramos-Mariño, A. *et al.* How the digital business ecosystem affects stakeholder satisfaction: its impact on business performance. *Review of Managerial Science*. 18. 2024, 2643–2662. <https://doi.org/10.1007/s11846-023-00720-2>
3. George, A.S., and Baskar, T. Driving Business Transformation Through Technology Innovation: Emerging Priorities for IT Leaders. Partners Universal Innovative Research Publication. 2, 4. 2024, 01–14. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13286732>
4. Kryvovyazyuk, I., Britchenko, I., Smerichevskyi, S., Kovalska, L., Dorosh, V., and Kravchuk, P. Digital Transformation and Innovation in Business: the Impact of Strategic Alliances and Their Success Factors. *Economic Studies (Ikonomicheski Izsledvania)*. 32, 1. 2023, 3–17.
5. Kryvovyazyuk, I., Vakhovych, I., Kaminska, I., and Dorosh, V. Managerial innovations in methodology of solving export-import activity problems and ensuring international corporations business excellence. *Quality - Access to Success*. 21, 178. 2020, 50–55.
6. Ononiwu, M.I., Onwuzulike, O.C., and Shitu, K. The role of digital business transformation in enhancing organizational agility. *World Journal of Advanced Research and Reviews*. 23, 3. 2024, 285–308. <https://doi.org/10.30574/wjarr.2024.23.3.2670>

7. Shostak, L., Lypych, L., Anatolii, F., Volynets, I., Andrew, U., and Morokhova, V. Business models of enterprises in the conditions of digital transformation: global and domestic experience. *Economics - innovative and economics research journal*. 12, 2. 2024, 243–261. <https://doi.org/10.2478/eoik-2024-0027>

8. Wang, B., Liu, Y., and Parker, S.K. How does the use of information communication technology affect individuals? a work design perspective. *Academy of Management Annals*. 14, 2. 2020, 695–725.

Олена ЛЮТАК

д.е.н., професор

Олена БАУЛА

к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

Цифрові технології кардинально змінюють спосіб ведення бізнесу, відкриваючи нові можливості для компаній та змушуючи їх адаптуватися до швидко змінюваних умов світового ринку. У сучасних умовах цифровізація стає ключовим фактором конкурентоспроможності підприємств, оскільки впливає на всі аспекти міжнародного бізнес-середовища: від логістики та фінансових операцій до маркетингу та управління персоналом. Використання цифрових платформ, великих даних, штучного інтелекту, блокчейну та інших інноваційних технологій сприяє оптимізації бізнес-процесів, зниженню витрат та підвищенню ефективності операційної діяльності.

Особливої актуальності набуває питання цифрової трансформації в контексті глобальних викликів, таких як пандемія COVID-19, геополітична нестабільність та економічна невизначеність. Цифровізація дозволяє міжнародним компаніям забезпечувати безперервність бізнес-процесів, розширювати ринки збуту та покращувати клієнтський досвід завдяки персоналізованим цифровим рішенням.

Дослідження концептуальних засад цифровізації міжнародного бізнес-середовища є важливим для розуміння стратегій адаптації компаній до цифрової економіки, формування відповідної інституційної та регуляторної бази, а також визначення ключових драйверів і бар'єрів цифрової трансформації. Це знання допоможе підприємствам та урядам ефективно використовувати цифрові інструменти для забезпечення сталого розвитку та зміцнення позицій на світовому ринку [1].

Сучасна цифровізація міжнародного бізнес-середовища характеризується низкою важливих особливостей, які суттєво змінюють способи ведення бізнесу на глобальному рівні:

- цифрові технології дозволяють компаніям працювати на глобальних ринках без фізичної присутності в різних країнах. Інтернет-магазини, платформи для обміну даними та інші інструменти сприяють значному розширенню можливостей для міжнародних торгових операцій;
- завдяки цифровим технологіям процеси обробки, аналізу та передачі інформації стали набагато швидшими. Це дозволяє бізнесам оперативніше реагувати на зміни в ринкових умовах, а також здійснювати більш точні прогнози і стратегічне планування;
- використання автоматизації та технологій штучного інтелекту дозволяє значно знизити витрати на ручну працю, покращити якість продукції та послуг, а також забезпечити більшу точність в управлінських рішеннях;
- онлайн-платформи дозволяють зберігати зв'язок з партнерами та клієнтами в режимі реального часу, створюючи нові можливості для розвитку бізнесу та розширення мережі контактів;